

Lapsiystävällinen Vantaa -toimintasuunnitelma 2022–2023

**Vantaan kaupunki on mukana
UNICEFin Lapsiystävällinen
kunta -mallissa.**

lapsiystavallinenkunta.fi

**Mallin tavoitteena on
jokaisen lapsen
hyvä elämä.**

Vantaan Lapsiystävällinen kunta -työ osana kokonaisuutta

YK:n lapsen oikeuksien sopimus (LOS)

- On maailman laajimmin ratifioitu ihmisoikeussopimus. Sen on allekirjoittanut 196 maata.
- Sopimus hyväksyttiin YK:n yleiskokouksessa 20.11.1989. Suomi allekirjoitti sopimuksen 1991.
- Se on kaikkia alle 18-vuotiaita lapsia koskeva ihmisoikeussopimus, joka sisältää 54 artiklaa.
- Sopimuksen tavoitteena on perusoikeuksien, kuten terveyden, koulutuksen, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden ja turvan takaaminen kaikille lapsille.

[Lapsen oikeuksien sopimus lyhennettynä \(UNICEF\)](#)

Suomen ensimmäinen lapsistrategia

- Suomen ensimmäinen kansallinen lapsistrategia julkaistiin helmikuussa 2021.
- Valmistelusta on vastannut parlamentaarinen komitea eli se on yhteisen poliittisen tahtotilan lopputulos, joka ulottuu yli hallituskausien.
- Lapsistrategian visiona on aidosti lapsi- ja perhemyönteinen, lapsen oikeuksia kunnioittava Suomi.
- Lapsistrategia koostuu varsinaisesta [strategiasta](#) ja [toimeenpanosuunnitelmasta](#).

[Video Mikä lapsistrategia on?](#)

Vantaan kaupunki on sitoutunut lapsiystävällisyyden edistämiseen

Vantaan kaupunginhallitus päätti 16.11.2020 kokouksessaan, että Vantaan kaupunki hakee mukaan UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -malliin. Vantaan kaupunki hyväksyttiin malliin tammikuussa 2021.

Vantaan valtuustosopimuksessa on kirjaus, että Vantaa tähtää pääkaupunkiseudun lapsiystävällisimmäksi kaupungiksi.

Kaupunginjohtaja on allekirjoittanut sitoumuksen UNICEFin ja Vantaan kaupungin yhteistyöstä Lapsiystävällinen kunta -mallissa 25.10.2021.

UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -malli

- tarkoittaa laajaa, systemaattista ja pitkäjänteistä työtä kuntaorganisaation kaikilla tasoilla.
- taustalla on UNICEFin kansainvälinen 1996 lähtien toteutettu [Child Friendly Cities](#) -malli.
- on kehitetty Suomessa vuodesta 2012.
- toteutetaan tällä hetkellä 44 kunnassa, joissa asuu lähes 50 % Suomessa asuvista lapsista.
- mukana on muun muassa Oulu ja Turku sekä uusina kuntina Helsinki, Tampere ja Vantaa.

UNICEF edellyttää mallissa mukana olevilta kunnilta, että

- Kaikki kunnan toimijat, kaikilla tasoilla ja tahoilla, sitoutuvat pitkäjänteiseen lapsen oikeuksien edistämistyöhön kunnan päätöksenteossa, hallinnossa ja palveluissa.
- Lapset ja nuoret otetaan mukaan heitä koskevien asioiden suunnitteluun, toteutukseen, kehittämiseen, arviointiin ja päätöksentekoon.
- Kunnassa on nimetty Lapsiystävällinen kunta -koordinaattori ja poikkihallinnollinen -koordinaatioryhmä, joilla on riittävästi aikaa ja mandaattia toteuttaa määriteltyä tehtävää.
- Kunta sitoutuu viestimään kehittämisprosessin tavoitteista, toimenpiteistä ja tuloksista kuntalaisille ja kunnassa työskenteleville.

Malli perustuu YK:n
lapsen oikeuksien sopimukseen

Yhdenvertaisuus

**Lapsen edun
ensisijaisuus**

**Oikeus elämäään ja
kehittymiseen**

Osallisuus

Lapsi on oman
arkensa ja
hyvinvointinsa
asiantuntija.

Lapsiystävällinen kunta tehdään lasten ja nuorten kanssa – ei heitä varten tai heidän puolesta

Lapsiystävällinen kunta - malli on työväline, jonka avulla

- tunnistamme, millä lapsen oikeuksien osa-alueilla meillä on kehitettävää.
- määrittelemme, mitä meidän tulee tehdä, jotta lasten oikeudet toteutuvat Vantaalla mahdollisimman hyvin.
- seuraamme tekemämme työn edistymistä ja tuloksia systemaattisesti.

Lapsiystävällinen kunta -työ on **koko kunnan** eri tasojen ja tahojen yhteistä työtä!

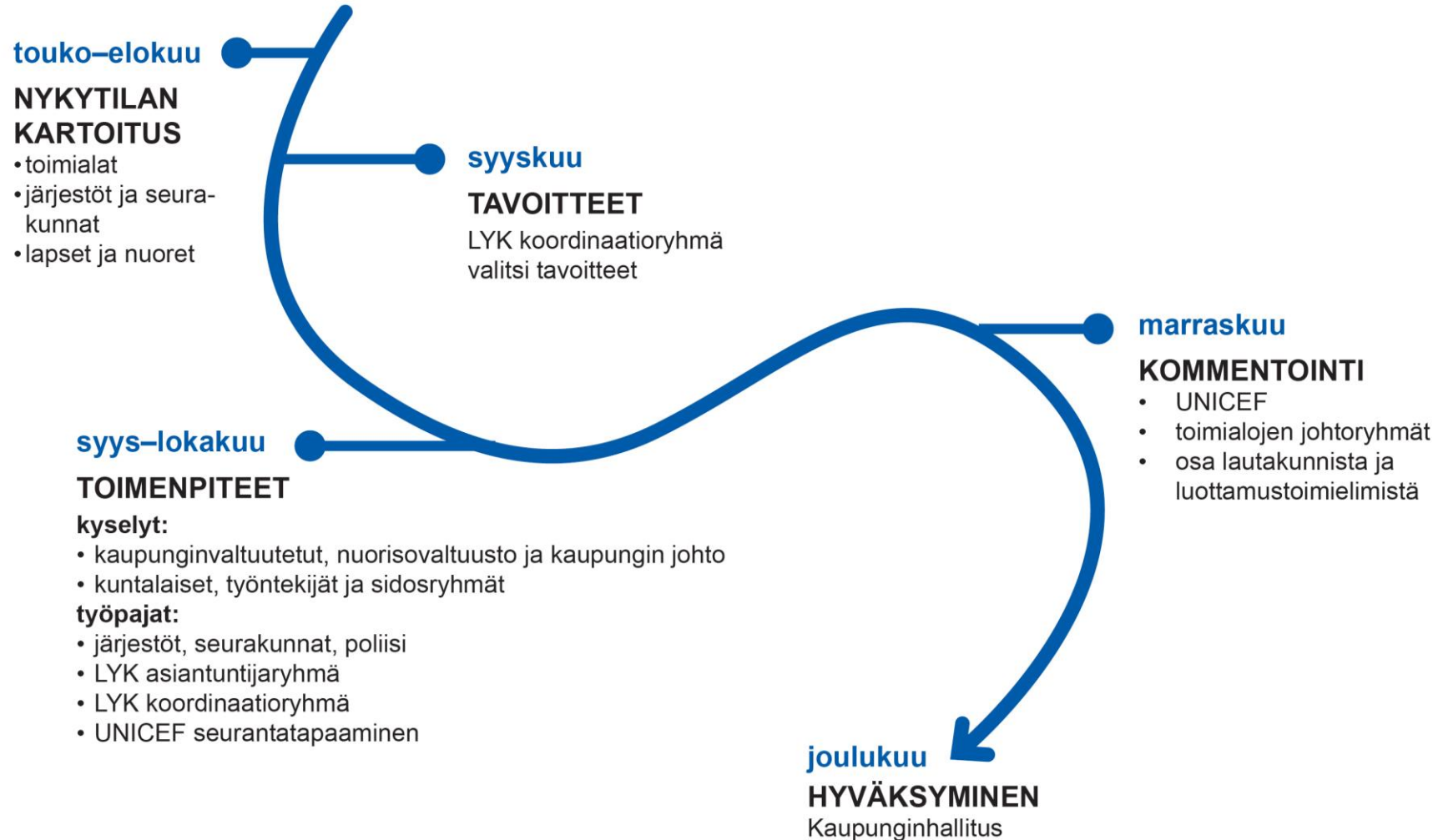

**Lapsen oikeudet ovat
aikuisten
velvollisuuksia –
jokaisen aikuisen
työpanos on tärkeä.**

Lapsiystävällinen Vantaa -toimintasuunnitelman koonti 2021

Nykytilan kartoitus

VAIKUTTAJAPÄIVÄ

- Kaikki koulut ja oppilaitokset. teemana hyvinvointi

KYSELY

- Yhteistyössä nuorisovaltuuston kanssa, aiheena vaikuttaminen (n=778)

RYHMÄHAASTATTELUT

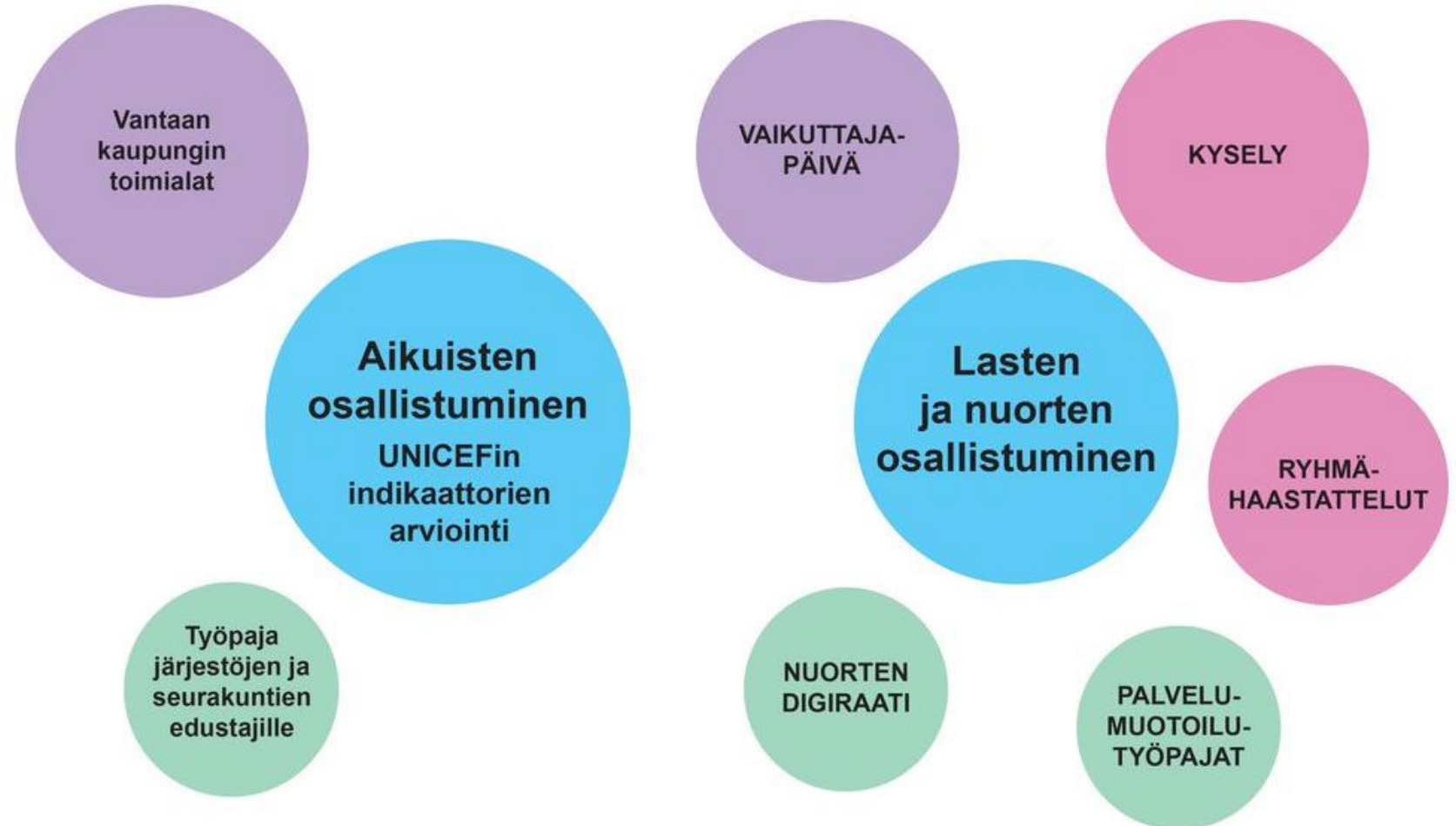
- Haastattelijana tuttu aikuinen, itse valittu aihe (3 kpl)

PALVELUMUOTOILUTYÖPAJAT

- Päiväkodeissa (2 kpl)

NUORTEN DIGIRAATI

- Yhteistyössä SPR:n Nuorten turvatalon kanssa

Vantaan vahvuudet

- Lapsen oikeudet on huomioitu kuntastrategiassa ja suurimmassa osassa kaupunkitasoisia ohjelmia ja suunnitelmia.
- Kunnan toiminnan suunnittelussa huomioidaan haavoittuvassa asemassa ja syrjinnän vaarassa olevien lasten ja perheiden näkökulma. Resursseja myös kohdennetaan näihin ryhmiin.
- Kunnassa on säännöllisesti ja aktiivisesti toimiva nuorisovaltuusto ja oppilaskunnan hallitukset sekä muita osallisuutta edistäviä rakenteita.

Vantaan kehittämiskohteet

- Tiedon jakaminen lapsen oikeuksista.
- Tiedolla johtaminen.
- Kieli- ja kulttuuriryhmien lasten ja nuorten oikeuksien toteutuminen.
- Lapsen edun huomioiminen päätöksenteossa.
- Vanhemmuuden tuki, lasten ja nuorten mielenterveyden tukeminen sekä suojelu kiusaamiselta, häirinnältä, väkivallalta ja syrjivältä kohtelulta.
- Lasten ja nuorten osallistumismahdollisuuksien kehittäminen, erityisesti heidän arkiympäristöissään.

UNICEFin ohjeiden mukaan toimintasuunnitelman tavoitteet valitaan nykytilan kartoituksen perusteella niistä indikaattoreista, jotka on arvioitu toteutuvan tällä hetkellä heikoimmin.

Toimintasuunnitelman viisi tavoitetta

1. Lasten ja nuorten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia omaan arkeen parannetaan. Lapset ja nuoret kokevat, että heidän ajatuksensa huomioidaan aidosti (osallisuus)
2. Kaikki aikuiset ennaltaehkäisevät väkivaltaa, häirintää, välinpitämättömyyttä kohtelua ja hyväksikäyttöä sekä puuttuvat niihin välittömästi (oikeus elämään ja kehittymiseen)
3. Kunnan viranhaltijat, työntekijät, luottamushenkilöt ja keskeiset sidosryhmät on perehdytetty lapsen oikeuksiin (lapsen oikeudet kunnan rakenteissa)
4. Lapsia koskevaa tutkimus-, kokemus- ja viranomaistietoa eritellään kunnassa niin, että keskiarvon lisäksi pystytään analysoimaan eri lapsiryhmien tilanne (yhdenvertaisuus)
5. Lapsen edun ensisijaisuus on otettu huomioon systemaattisesti ja kattavasti kaikissa yksittäistä lasta koskevissa hallinnollisissa päätöksissä (lapsen etu)

Osallisuus

Tavoite1: Lasten ja nuorten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia omaan arkeen parannetaan. Lapset ja nuoret kokevat, että heidän ajatuksensa huomioidaan aidosti

Toimenpide	Mittari ja tavoitetaso	Aika- taulu	Lasten ja nuorten osallistuminen toteutukseen	Vastuu- taho	Osallistuu toteutukseen
1. Toimintayksiköissä otetaan käyttöön esteettömiä ja lapsilähtöisiä osallistumisen toteutustapoja, jotta kaikkien lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuudet lisääntyvät. Lapsille ja nuorille kerrotaan ja heidän kanssaan keskustellaan, miten he voivat vaikuttaa toiminnan suunnitteluun, toteutukseen, kehittämiseen ja arviointiin sekä hankintapäätöksiin (osallistuva budjetointi).	Lasten ja nuorten tieto vaikuttamismahdollisuuksista ja vaikuttaminen lisääntyvät (2021 tehty kysely uusitaan 2023). Vaikuttajapäivän palaute paranee, osallistuva budjetointi lisääntyy, lasten vaaleihin ja nuorisovaaleihin osallistuneiden määrä kasvaa. Tehdään suunnitelma lapsibarometrin toteuttamiseksi.	2022 2023	Lapset ja nuoret osallistuvat yksiköissä osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien suunnitteluun, kehittämiseen, toteutukseen ja arviointiin.	kaku ja kaso	kajo, kato, soster
2. Kehitetään oppilas- ja opiskelijakuntien toimintaa niin, että niiden toiminta tavoittaa kaikki, myös tukea tarvitsevat, oppilaat ja opiskelijat.	Arviointikysely 2023.	2022 2023	Koulujen ja oppilaitosten lapset ja nuoret osallistuvat kehittämisen kaikkiin vaiheisiin.	kaso	kaku, soster
3. Pilotoidaan vuorovaikutusmalli, jossa kaupunginvaltuutetut, johtajat ja/tai asiantuntijat tapaavat lapsia ja nuoria päiväkodeissa, kouluissa, oppilaitoksissa ja vapaa-ajan viettopaikoissa.	Pilotti käynnistynyt ja sitä on koottu palautetta.	2023	Nuorisovaltuusto osallistuu mallin suunnitteluun. Lapset ja nuoret osallistuvat mallin suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin.	kaku	kajo, kaso, kato

Oikeus elämään ja kehittymiseen

Tavoite 2: Kaikki aikuiset ehkäisevät väkivaltaa, häirintää, välinpitämätöntä kohtelua ja hyväksikäyttöä sekä puuttuvat niihin välittömästi.

Toimenpide	Mittari ja tavoitetaso	Aika- taulu	Lasten ja nuorten osallistuminen toteutukseen	Vastuu- taho	Osallistuu toteutukseen
4. Kaikissa kaupungin omissa tiloissa otetaan käyttöön turvallisemman tilan periaatteet. Turvallisempi tila on paikka, joka tarjoaa paikallaolijoille tunteen fyysisestä ja henkisestä turvallisuudesta. Tämä toteutuu luomalla yhdessä yhteiset periaatteet ja edellyttämällä paikallaolijoilta niiden noudattamista sekä puuttumalla periaatteiden rikkomuksiin.	Turvallisemman tilan periaatteet on laadittu ja ne ovat esillä tiloissa, joissa kohdataan lapsia ja nuoria. Kootaan palautetta periaatteiden toteutumisesta vuosittain.	2022 2023	Turvallisemman tilan periaatteet luodaan tilaa käyttävien lasten ja nuorten kanssa. Niiden sisällöstä ja noudattamisesta keskustellaan lasten ja nuorten kanssa.	kajo, kaku, kaso, kato, soster	
5. Varmistetaan, että kaikissa yksiköissä on selkeät ohjeet väkivaltaan, häirintään, välinpitämättömyyden kohteluun ja hyväksikäyttöön puuttumiseen. Ne ovat kaikkien tiedossa ja käytössä.	Kaupunkitasoiset ohjeet on laadittu ja jaettu kaikille toimialoille, palvelualueille ja toimintayksiköihin.	2022 2023	Lapset ja nuoret osallistuvat ohjeiden laatimiseen.	kajo, kaku, kaso, kato, soster	
6. Kodin ja varhaiskasvatuksen sekä kodin ja koulun yhteistyötä tiivistetään kiusaamisen, väkivallan ja välinpitämättömyyden kohtelun ehkäisyssä ja puuttumisessa.	Teema ja teeman mukaiset toimenpiteet ovat mukana Vantaan varhaiskasvatussuunnitelmassa ja kodin ja koulun yhteistyömallissa.	2022 2023	Lasten ja nuorten ehdotukset huomioidaan toimintamallin koonnissa.	kaso	kaku, soster
7. Järjestetään kaupunkitasoinen viestintäkampanja aikuisten vastuusta kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyyn ja puuttumiseen. Kampanjan toteutuksessa huomioidaan eri lähtökohdista tulevat ja eri elämäntilanteissa elävät kuntalaiset. Se toteutetaan yhdessä kumppaneiden kanssa (yritykset, järjestöt, uskonnolliset yhteisöt ym.).	Viestintäkampanja on toteutettu monikanavaisesti. Kootaan palautetta kampanjan onnistumisesta.	2023	Lapset ja nuoret osallistuvat kampanjan suunniteluun, toteutukseen, markkinointiin ja arviointiin.	kaso	kajo, kaku, kato

Lapsen oikeudet kunnan rakenteissa

Tavoite 3: Kunnan viranhaltijat, työntekijät, luottamushenkilöt ja keskeiset sidosryhmät on perehdytetty lapsen oikeuksiin.

Toimenpide	Mittari ja tavoitetaso	Aika- taulu	Lasten ja nuorten osallistuminen toteutukseen	Vastuu- taho	Osallistuu toteutukseen
8. Kootaan sähköinen, vuorovaikutteinen koulutuspaketti lapsen oikeuksista. Koulutuksen kohderyhmänä on Vantaan kaupungin koko henkilökunta ja kaikki luottamushenkilöt.	Koulutuspaketti on valmis. Vähintään 1/3 työntekijöistä on suorittanut koulutuksen.	2022 2023	Lapset ja nuoret osallistuvat koulutuspaketin suunnitteluun ja toteutukseen.	kaso ja kajo	kaku, kato, soster
9. Kaupunginvaltuutetuille ja lautakuntiin järjestetään vuosittain koulutus- tai seurantatilaisuus lapsen oikeuksista.	Tilaisuus on järjestetty.	2022 2023	Nuorisovaltuuston jäseniä pyydetään mukaan suunnittelemaan ja toteuttamaan tilaisuus.	kaso	kajo, kaku, kato, soster
10. Vantaan kaupunki osallistuu vuosittain lapsen oikeuksien viikkoon. Viikon aikana järjestetään teeman mukainen kaupunkitasoinen viestintäkampanja.	Kaikki toimialat osallistuvat viikon toteutukseen osana omaa toimintaansa.	2022 2023	Lapset ja nuoret osallistuvat teemaviikon ja viestintäkampanjan suunnitteluun ja toteutukseen.	kajo, kaku, kaso, kato, soster	

Yhdenvertaisuus

Tavoite 4: Lapsia koskevaa tutkimus-, kokemus- ja viranomaistietoa eritellään kunnassa niin, että keskiarvon lisäksi pystytään analysoimaan eri lapsiryhmien tilanne

Toimenpide	Mittari ja tavoitetaso	Aika- taulu	Lasten ja nuorten osallistuminen toteutukseen	Vastuu- taho	Osallistuu toteutukseen
11. Jokaisella toimialalla nimetään työntekijäresurssia lapsia koskevan tiedon koontiin, analysointiin ja tiedolla johtamiseen.	Työntekijät on nimetty	2022	Lapset ja nuoret eivät osallistu.	kajo, kaku, kaso, kato, soster	
12. Tietoa kootaan, analysoidaan ja raportoidaan eri taustamuuttujien mukaan (esim. sukupuoli, alue, äidinkieli, syntyperä, sosioekonominen asema, perhetausta, ym.). Tietoa kootaan yhteen laajasti (rekisteritieto, kyselyt, haastattelut, kokemustieto) ja useista tietolähteistä (palvelualueet, järjestöt ja muut yhteistyökumppanit).	Vantaan kaupugin internet-sivuilla ja hyvinvointiraporteissa on tietoa myös taustamuuttujien mukaan. Lähdeaineistona on myös laadullista tietoa.	2023	Lapset ja nuoret osallistuvat tiedon koontiin ja raportoinnin kehittämiseen sekä arviointiin.	kajo	kaku, kaso, kato

Lapsen etu

Tavoite 5: Lapsen edun ensisijaisuus on otettu huomioon systemaattisesti ja kattavasti kaikissa yksittäistä lasta koskevissa hallinnollisissa päätöksissä

Toimenpide	Mittari ja tavoitetaso	Aikataulu	Lasten ja nuorten osallistuminen toteutukseen	Vastuu-taho	Osallistuu toteutukseen
13. Selvitetään nykytila, tunnistetaan päätökset, joissa kehittämistyö on ensiarvoisen tärkeää ja luodaan malli lapsen edun systemaattisesta huomioimisesta ja sen kirjaamisesta. Malliin kirjataan myös päätöksestä kertominen ja sen perustelu lapselle hänen kehitystaso huomioiden.	Selvitys tehty, malli kuvattu ja pilotoitu.	2022	Lapsilta ja nuorilta kootaan tietoa nykytilan arvioinnissa ja he osallistuvat mallin kokoamiseen.	kaso	kajo, kaku, soster
14. Malli arvioidaan ja sitä hyödynnetään kaupunkitasoisesti	Arviointi ja jatkokehitys tehty. Malli käytössä.	2023	Lapset ja nuoret osallistuvat arviointiin	kajo, kaku, kaso	

Seuranta ja arviointi

- Vantaan kaupunki seuraa ja arvioi toimintasuunnitelman toimenpiteiden toteuttamista yhteistyössä UNICEFin kanssa vuosittain.
- Mikäli Vantaan kaupunki onnistuu toteuttamaan suunniteltuja toimenpiteitä ja edistämään lapsiystävällisyyttä, sen on mahdollista saada UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -tunnustus vuonna 2023 tai 2024.
- Tämä ei tarkoita, että urakka on silloin valmis, sillä UNICEF edellyttää, että tunnustuksen saava kunta jatkaa lapsiystävällisyyden edistämistyötä myös jatkossa.

**När vi jobbar
tillsammans når vi de
bästa resultaten –
kutsumme kaikki
mukaan yhteiseen
työhön!**

Yhteystiedot

Tia Ristimäki

Lapsiystävällinen kunta -koordinaattori
Lasten ja nuorten palvelujen koordinaattori

Katri Kalske

Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmän puheenjohtaja
Kasvatuksen ja oppimisen toimialan apulaiskaupunginjohtaja

etunimi.sukunimi(at)vantaa.fi

Lisätietoja Lapsiystävällinen kunta -työstä Vantaalla

